

1/2009

KNIŽNÍ ZNAČKA

SPOLEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

NAŠI LETOŠNÍ JUBILANTI I. část

JOSEFU DUDKOVI JE PĚTAPADESÁT

Padesátiny se kdysi považovaly za poměrně vysoký věk, dokonce se pro ně ujalo označení „abrahámoviny“. Dnes je tomu zcela jinak, padesátileté už dávno neoslovujeme „velebný kmete“, jak tomu bylo v době života Jaroslava Vrchlického.

Ostatně, díváme-li se v Knižní značce na jména jubilentů, padesátiletí jsou ti nejmladší. A jen o stupeň dospělejší jsou letošní pětapadesátníci. K těm, kteří se tohoto poměrně mladého věku dožili hned v lednu, patří Josef Dudek.

Řada jeho drobných grafik, které vytvořil v minulých třech desetiletích, je ozdobou sbírek mnoha z nás. Do katalogu jedné z jeho výstav napsala Renata Roubíčková: „Je radostí sbírat grafiku, do které vkládá autor své srdce“. Zcela určitě má pravdu, vždyť se na mnoha jeho exlibris a novoročenkách setkáváme s postavami žen – a ty jsou našim mužským srdcím vždy blízké, ať je nám –cet nebo –sát. Ty v Dudkově pojetí mají v sobě něco z renesančního i secesního pojetí ženské krásy, z nadšení pro ni i z obdivu k ní. A letošní jubilant zůstává této tematice vytrvale věrný. Stále zřetelněji však můžeme v jeho ženách vidět symboly; jednou jsou prostředkem k odsouzení přetvářky, zkaženosti, zkrátka zla, jindy vyjádřením naděje, příslibem něčeho příjemného, uklidňujícího, optimistického. Vždyť přece dobře víme, že ženy nejsou jen svůdkyně, falešnice, ale i dárkyně něhy, lásky, života, ochranitelkami rodinné pohody, rodinného štěstí.

Josef Dudek, C3, 2000

V poslední době však Josef Dudek na svých i drobných pracích zobrazuje motivy krajiny – les, skaliska, vodní toky či moře. Nejspíše je to tím, že ačkoliv žije ve velkoměstě, přece jen se nejlépe cítí v přírodě, v kraji, kde vyrůstal.

A my, kteří jsme na opačném konci žebříčku letošních jubilatů, mu přejeme, aby jeho obdiv krásy, a nejen žen, její zobrazování i přízeň sběratelů jej provázely i nadále.

Václav Křupka

Josef Dudek se narodil 5. ledna 1954 v Šumperku. V letech 1972-1977 studoval na pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Jeho učiteli byli prof. Dušan Janoušek, doc. Zdeněk Přikryl, Jana Jemelková a Emil Viklický. Pět let působil jako vychovatel v Olomouci, pak v téže městě učil tři roky na Lidové škole umění, poté odešel do Prahy, kde působí na stejné škole a současně se věnuje ilustrační a grafické tvorbě. Vytvořil grafické návrhy pro několik poštovních známek. Námětem jeho poslední známky z 11. 2. 2009 ve formě aršíku o hodnotě 35 Kč je ochrana polárních krajů a ledovců. Působivá kresba na aršíku zachycuje hroucení ker a ledovců a rybářská loď v pozadí připomíná podíl lidské činnosti na těchto procesech. Na známce je zobrazena skupina tučňáků císařských na odložené ledové kře.

Josef Dudek, C3, 2000

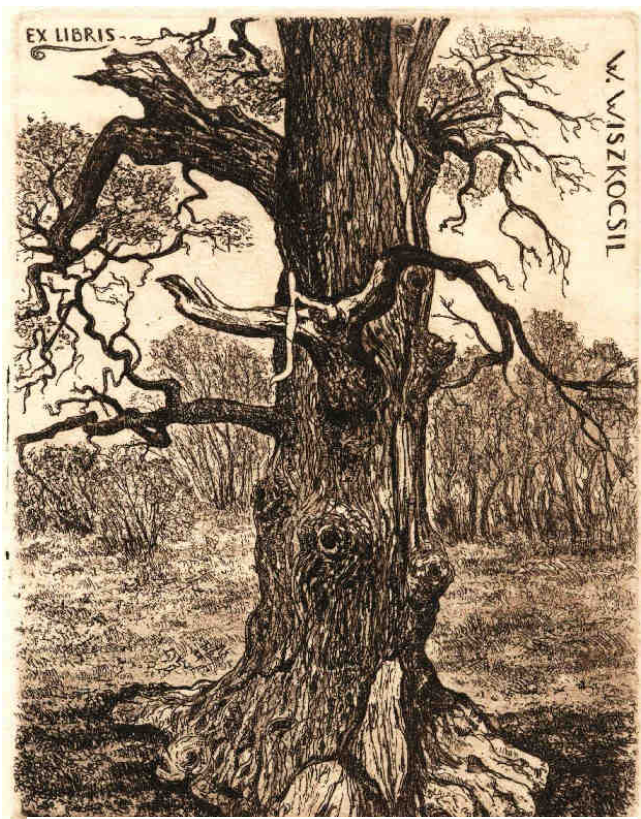
Bydliště: Janovského 393, 109 00 Praha 10.

MIROSLAV PETŘÍK - grafik a malíř

Grafik a malíř Miroslav Petřík se narodil 30. 1. 1959 v Českých Budějovicích. Trvale žije v Týně nad Vltavou a výtvarné tvorbě se věnuje od roku 1980. V současné době je ředitelem Městského domu dětí a mládeže v Týně nad Vltavou. Výtvarné a grafické techniky se učil v osmdesátých letech samostudiem a za pomoci několika malířů a profesorů výtvarné výchovy. Nejvíce rad v začátcích získal od Františka Doubka z Písku a od Miroslava Konráda z Českých Budějovic. V 80. letech absolvoval Lidovou konzervatoř (Kulturní dům na Smíchově) u lektorů Ladislava J. Kašpara a Josefa Palečka. Později příležitostně konzultoval své práce u Ladislava Čepeláka, Jiřího Corvina, Jaroslava Klápštěho a dalších výtvarníků, od kterých dostával odborné rady a povzbuzení k další práci.

V osmdesátých letech byl členem výtvarné skupiny Generace v Českých Budějovicích a získal několik ocenění na přehlídkách mladých výtvarníků. První grafický list vytvořil v Ostravě, kam několikrát do roka dojížděl za přáteli z výtvarné skupiny BAF klub. Tam také u Františka Chvistka vyleptal svůj první lept s akvatintou. Po maturitě na Střední elektrotechnické průmyslové škole v Písku se neúspěšně hlásil na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze. Potom se ještě třikrát se pokusil o přijetí na Akademii výtvarných umění v Praze, ale nebyl přijat. Od výtvarné tvorby ho to neodradilo a neustále na sobě pracoval. Přes dvacet pět let je členem Spolku sběratelů a přátel exlibris v Praze.

Věnuje se širokému spektru výtvarných technik a námětů. Jeho tvorba není jednostranná, dokáže tvořit i v několika odlišných stylech. Upřednostňuje téma a námět, který zpracovává podle chuti a nálady určitým stylem. Jak sám říká je „rekreační výtvarník“.

Miroslav Petřík, C3

Je „rekreační výtvarník“. Kresby pastelem a malby akvarelem vytváří nejraději přímo v přírodě. Při malbě olejem vytváří nejoblíbenější motivy ve stylu tzv. rezonance. Maluje také zátiší, nejraději se slunečnicemi. Okrajově se zabývá užitou grafikou. Navrhuje loga a ilustroval několik publikací. Vytváří diplomy a plakáty, především pro činnosti Městského domu dětí a mládeže a pro oddíl juda.

V grafické tvorbě používá nejvíce techniku suché jehly a lept. Jsou to především drobné grafiky a exlibris. Grafiky tiskne sám, nebo mu je tiskne přítel, umělecký tiskař Petr Kábrt. Je známý a uznávaný tvůrce exlibris a jeho dílka jsou zastoupena v soukromých sbírkách sběratelů exlibris a drobné grafiky na celém světě.

Proto se můžete s tvorbou Miroslava

Petříka setkat v mnoha katalogích výstav a soutěží v tvorbě exlibris, včetně katalogu Mezinárodní výstavy exlibris 1994-1996, konané při příležitosti XXVI. Světového kongresu FISAE 1996 v Chrudimi a katalogů Trienále českého ex libris Chrudim 1996 a 2002. Náměty pro exlibris a drobnou grafiku nachází M. Petřík v přírodě a v architektuře, přičemž používá věrné realistické zobrazení. Trochu v kontrastu tvoří rovněž částečně abstraktní a symbolické náměty s hudebními a uměleckými náměty, kde nechává působit svoji fantazii.

Uspořádal několik samostatných výstav, většinou v Jihočeském kraji (v Týnu nad Vltavou, v Bechyni, v Prachaticích, v Táboře a ve Veselí nad Lužnicí), na kte-

rých představil svoji grafiku a malbu. Na výstavě Hostů Hollaru představil svoje grafiky v roce 2004 také v Praze.

Marie Hanušová

TVŮRCE A SBĚRATEL EXLIBRIS MILAN BOUDA

Jedním z našich nadšených sběratelů, obdivovatelů, ale i tvůrců exlibris je letos jubilující Milan Bouda z Uherského Brodu – z města na jihovýchodní Moravě, města Komenského, které tvoří vstupní bránu do Bílých Karpat.

Milan Bouda se v Uherském Brodě narodil 30. března 1944. Maminka se starala u strýce, pekaře Jiřího Trávníčka, o domácnost a prodávala pečivo. Otec pracoval ve zbrojovce jako puškař a byl amatérským malířem. Po svatbě dostali Milanovi rodiče byt, ale rok nato dostal jejich nový domov zásah při leteckém bombardování Uherského Brodu. Otcovy obrazy jako zázrakem přežily. Odnesly to jen rámy. Byly plné střepin. Večer to u Boudových chodilo tak, že maminka předčítala Jirásků a otec maloval na vlastnoručně vyrobeném stojanu. Domácnost často voněla terpentýnem, takže malému chlapci to nedalo a již v šesti letech maloval olejem husity, rytíře a jejich zbroj, když jeho otec měl zrovna rozmalovanou Bitvu u Lipan.

Milan Bouda, C8, 2005

K Mikuláši a na Vánoce dostával s bratrem barvičky nebo pastelky a vždy náčrtníky. Základy kreslení a malby si osvojil u svého otce a ve výtvarném kroužku vedeném akad. malířem Josefem Běhůnkem.

Po ukončení základní školy chtěl pokračovat ve studiu na uměleckoprůmyslové škole, ale nakonec vystudoval Střední průmyslovou školu strojní v Uherském Brodě, kde téměř dva roky vedl studentské divadlo malých forem, psal scénky a texty písniček pro studentskou kapelu. Po maturitě nastoupil základní vojenskou službu v Liptovském Mikuláši. Kromě košíkové, kterou hrál za Duklu, byl také u zrodu beatové skupiny Devils. Otextoval pro ni několik písniček, uváděl její vystoupení a zúčastňoval se soutěží. V prvním ročníku Soutěže vojenské umělecké tvořivosti byla skupina druhá za skupinou Petra a Hany Ulrychových. V dalším ročníku už zvítězila a přišlo také první natáčení v bratislavském rozhlase.

Milan Bouda i dnes žije bohatým kulturním a společenským životem, v němž zanechala trvale hluboké stopy láska k divadlu malých forem. Právě ve scénografické divadelní tvorbě lze odpozorovat i jistý impulz, který podpořil u Milana Boudy vztah ke kolážím a grafice. Tento vztah pak posílilo nejen poznání hereckého umění Miroslava Horníčka, ale i jeho koláží.

Milan Bouda byl dlouholetým zaměstnancem České zbrojovky v Uherském Brodě, kde po roce 1989 zastával funkci vedoucího propagace. Staral se o přípravu

tisku plakátů, katalogů apod., navrhoval a zajišťoval výstavní expozice České zbrojovky jak pro tuzemské tak i pro zahraniční výstavy a veletrhy.

Jeho grafiky si vyžádalo i Múzeum Moderného umenia Andy Warhola a za fotografie v celostátní prostějovské soutěži roku 2000 JEČMEN KRÁLE JEČMÍNKA obdržel Bouda, ačkoliv není fotograf, druhé místo.

Součástí Boudovy poslední výstavy s názvem KOLÁŽE A JINÉ HŘÍČKY byla i má skromná expozice exlibris. Výstava se konala v Kyjově v Galerii ZŠ. Její vernisáž proběhla 21. listopadu 2008 za účasti kyjovské kulturní veřejnosti. Výstava představila nevšední Boudovy řezané plastiky, dadaistické koláže, fotografie s různými texty a kresby.

Byl to právě Milan Bouda, s nímž jsem se setkal ve skupině výtvarníků - učitelů pod vedením Mgr. Ivana Jurčičky. Skupina se nakonec rozrostla ve Sdružení výtvarných umělců moravsko-slovenského pomezí, které funguje dodnes. Když jsme společně v roce 1990 zakládali na Moravě skupinu grafiků **G90**, vytvářel Milan Bouda především linoryty, tušové kresby a redigoval a graficky upravoval spolkový časopis Sdružení. Od roku 1996 je vydáván v rámci Sdružení ALMANACH, v němž Milan Bouda uplatnil svůj cit pro umělecko-výtvarnou publicistiku a v němž otiskuje i vlastní poezii.

Pravidelně od šedesátých let vytváří Milan Bouda pro své přátele novoročenky a tak jsem mu jednoho dne navrhl, ať zkusí udělat exlibris. A skutečně exlibris se stalo blízkým jeho srdci. Jeho první exlibris jsme měli možnost spatřit na výstavě Žeň českého a slovenského exlibris v Galerii na mostě v Hradci Králové v roce 2004. Techniku linorytu poznenáhlu zaměnil za suchou jehlu, v níž nakonec našel zalíbení při rytí do kovových (C4) i nekovových (C8) desek. Pro své přátele vytváří tři až pět exlibris ročně. Tvoří je s láskou a upřímností k radosti jejich budoucích majitelů.

Milan Bouda, C8, 2007

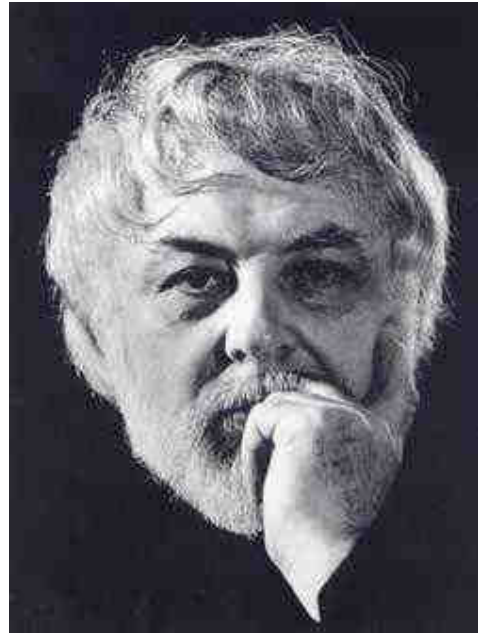
Oldřich Páleníček

ÚSPORNÝ GRAFIK JAROSLAV SŮRA

Akademický malíř a grafik Jaroslav Sůra je tvůrcem obdivuhodných grafik, které získaly ocenění v celém světě. Z grafik tvořených v technice linorytu a serigrafie působí na diváka dominující barevné plochy v autorových oblíbených barvách jako je černá, tmavofialová a zlatá barva. Zkratkovitost kresby udivuje svojí jednoduchostí přecházející v provokativní posun zaznamenaného motivu. Grafický výraz J. Sůry je působivý v malém formátu, ale zejména na velkých grafikách. Skutečně se nedá říci, že by grafiky J. Sůry byly přeplněny postavami, dějem, kresbou prostředí

a dalšími atributy tak jako u mezi sběrateli oblíbených hlubotiskových technik, jejichž smysl a sounáležitost pochopí divák až po hlubším pozorování a zamyšlení, popřípadě studiem řecké mytologie.

Grafiky J. Sůry naopak působí jako střela nebo úder, který jednoznačně míří do mysli pozorovatele a zanechává v něm jednoznačný trvalý umělecký vjem. Je zde opět jednoznačně potvrzeno to, co často zdůrazňoval akademický malíř a grafik Miroslav Houra, že vytvoření umělecky kvalitního linorytu je daleko obtížnější než kresběně dokonalé zpracování grafiky v leptu a v podobných technikách. Při tvorbě linorytu je při úspornosti čar důležitý každý úsek při vedení rydla, aby celek nepůsobil fádně, ale naopak rozvíjel divákovu fantazii. U Jaroslava Sůry je tvorba grafik náročná již tím, že zde není využita konturní kresba. Umělecký dojem musí vzniknout pouze využitím jednobarevných ploch. Bohužel není mezi současnými sběrateli mnoho těch, kteří tuto „úspornou“ grafiku obdivují. Pro mě je někdy až zarážející, že není velký zájem o vynikající linoryty nebo serigrafie tak významných umělců, jako např. Jaroslava Švába, Jaroslava Hořánka a Miroslava Houry. Jaroslav

Jaroslav Sůra, X3/2, 2006

Sůra však přináší ještě další charakteristický rys do své grafické tvorby. Je to jakási „nesymetričnost“ kresby, která obraz odpichuje od všednosti a podporuje jeho dynamické působení na diváka. Skutečně se zdá, že kresbu nelze provést jinak, než je autorem provedena. Jakýkoliv sebemenší posuv čáry – plochy by vše pokazil. Snad si zde mohu dovolit říci: jednoduchost až geniální.

Jaroslav Sůra se narodil 31. 3. 1929 v Praze. Vystudoval Státní grafickou školu v Praze 1945–1948 (prof. R. Beneš) a Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze absolvoval v roce 1953 v ateliéru prof. Karla Svolinského. Ve své profesionální výtvarné činnosti se věnuje malbě, volné a užité grafice, kresbě, ilustraci, designu, plakátu a typografii.

Jeho otec, venkovský učitel, zásadně ovlivnil jeho směřování k malířské životní dráze. Svě dětství prožil v podblanických obcích Blažejovice, Křivsoudov, Čechtice i v osadě Zhoř (matčině rodišti), jež se staly celoživotní

inspirací pro jeho dílo. Jaroslav Sůra žije a pracuje v Praze. Jeho žena Věra Sůrová-Humlhansová je rovněž grafička. J. Sůra je členem Unie výtvarných umělců, Sdružení českých umělců grafiků Hollar, Sdružení Bienále Brno, Asociace užité grafiky a Alliance Graphique Internationale.

Uspořádal více než padesát samostatných výstav v českých městech, ale i ve Florencii, Varšavě, Drážďanech, Kielcích aj.

Od roku 1954 do současnosti se zúčastnil více než 600 expozic výtvarného umění v Evropě, Asii, Africe, Americe a Austrálii.

Získal přes 60 cen, medailí a uznání, z toho 17 prvních cen: např. v roce 2000 získal cenu diváků na výstavě Grafika roku a v roce 2002 cenu X. Triennale českého ex libris v Chrudimi.

Svémi díly je zastoupen v mnoha muzeích a galeriích světa, zejména v USA, Japonsku a Velké Británii.

Ilustroval a graficky upravil více jak 250 knižních titulů pro česká nakladatelství, navrhl přes 650 plakátů pro filmy, koncerty a divadla. Dále navrhl přes 80 značek, symbolů a logotypů pro různé kulturní akce.

Akademický malíř a grafik Jaroslav Sůra patří mezi letošní jubily Hollaru a své práce představil spolu s ostatními grafiky-jubily ve výstavní síni Hollaru počátkem letošního roku.

Jaroslav Sůra, X3/2, 2000

Jan Langhammer

JINDŘICH TOCKSTEIN

Sporadicky se objevují mezi sběrateli pozoruhodné grafické listy a exlibris železnobrodského výtvarníka Jindřicha Tocksteina (1914-1975). Již ze soupisu jeho exlibris je zřejmé, kdo dal Jindřichu Tocksteinovi většinou podnět k jejich vytvoření. Byl to významný sběratel a člen SSPE pan Jaroslav Šulc, který žije v Železném Brodě a s J. Tocksteinem se velmi dobře znal. Oba byli skláři.

Jindřich Tockstein byl především vynikajícím rytcem skla. Jeho nejvýznamnější rytiny vznikly ve 40. letech minulého století. Jeho rytecké umění zhodnotil Antonín Langhammer ve svém článku v časopisu Sklár a keramik [ročník 54 (2004) č. 10],

který byl napsán k 90. výročí narození J. Tocksteina. Zobrazené realizované rytiny do skla dávají tušit, jak vynikajícím rytcem byl. Jeho doménou bylo alegorické zobrazení ženského aktu. Podle jeho návrhů pracovali vynikající rytci. Jeho pracovitost a fantazie daly vzniknout novému způsobu rytecké umělecké tvorby. Akad. malíř Josef Jíra, který J. Tocksteina dobře znal, o něm řekl: „Jindra byl ušlechtilý, citlivý člověk, který vytvářel kolem sebe atmosféru svobodomyšlného umělce a hodného člověka. Mluvil řečí, které rozuměl každý.“

Pro české sběratele vytvořil podle soupisu, který vydal v roce 2003 Jaroslav Šulc, 47 exlibris. Převážná část exlibris je vytvořena technikou leptu, několik suchou jehlou a několik kombinací obou technik. Zpracování vlastních i zadaných námětů je netradiční, s lehkou dávkou ironie a nadsázky. Grafiky nesou zřetelný autorův rukopis. Najdeme zde náboženské motivy, ženské postavy, krysaře, zvířata a hudební motivy. J. Tockstein vytvářel rovněž novoročenky a další příležitostnou grafiku. Věnoval se i volné grafice.

Jediný článek do našeho časopisu o něm napsal V. Mikule [Zprávy SSPE, 1975, č. 3, s. 5]. V roce 2007 byla uspořádána v Městské galerii Vlastimila Rady v Železném Brodě výstava rytého skla J. Tocksteina. Jeho rytecké práce jsou vysoce ceněny a vystavovány v zahraničí společně s dalšími vynikajícími českými rytci. Při příležitosti že-

Jindřich Tockstein, C3, 1968

*Jindřich Tockstein,
C3. 1969*

leznobrodské výstavy o něm A. Langhamer napsal: „Byl prorokem pravdivosti a upřímného srdce. Bez těchto vlastností umění nevzniká. Nebyl jen nezaměnitelným rytcem skla – výtvarníkem, ale také osobitým grafikem a malířem, bystrým a navíc velice kritickým pozorovatelem svého okolí a svérázným filozofem života.“ [In: Keramika a sklo 6/2007]

Jindřich Tockstein se narodil 14. 7 1914 v Železném Brodě, studoval na Odborné škole sklářsko-obchodní v Železném Brodě (1929-1930 a 1932-1934), navštěvoval ateliér prof. J. Drahoňovského na Uměleckoprůmyslové škole v Praze (1934-1935) a studoval na Akademii výtvarných umění v Praze (prof. V. Pukl a prof. V. Šilovský, 1945-1949). Byl sklářským výtvarníkem fy R. Hloušek (1935) a J. Vele (1936-1948) v Železném Brodě a Železnobrodského skla (1949-1974). Zemřel 14. 4. 1975 v Tanvaldu. Tímto článkem chceme připomenout neprávem opomíjenou grafickou tvorbu Jindřicha Tocksteina.

Jan Langhammer

VYDÁVÁNÍ SUBSKRIPČNÍCH GRAFICKÝCH SOUBORŮ

Pravděpodobně si většina sběratelů povšimla změny, která nastala od roku 2006 ve vydávání subskripčních grafických souborů. Vedle již zaběhlých Ipse Sibi vznikla nová autorská řada, která se zaměřuje na sběrateli vyhledávané autory, kterým poskytuje prostor v počtu 6 až 8 listů v každém souboru. Cílem této nové subskripce je poskytnout sběratelům možnost získat lístky za opravdu velmi přátelskou cenu od autorů, u kterých si z finančních důvodů netroufnou objednat vlastní exlibris. Díky péči organizátorky této činnosti paní Miroslavy Weisové a vstřícnosti výtvarníků se daří trvale udržovat pořizovací náklady na výši, která zajišťuje při úspěšném prodeji i určitý přínos do pokladny SSPE.

Na chrudimském sjezdu v loňském roce se kolem mě, žel bohu, paní Weisová jen mihla, když jsem ji vyzýval k tomu, aby si se mnou nějaký lístek vyměnila. Odpověděla, že by ráda, ale že musí prodávat subskripci a další materiály členům spolku. Končil výměnný den a my jsme se zase v letu rozloučili, aniž bychom se mezitím potkali, protože jí tato činnost zabrala celý den. To je moment, který si možná ani neuvědomujeme, že jsou mezi námi tací, kteří věnují čas výměny činnosti prospěšně pro nás všechny, aniž by si odnesli domů více než pocit, že udělali něco prospěšného. Chci tímto článkem poděkovat zejména paní Weisové, že svojí činností umožňuje sběratelům získat listy, které by pro ně byly běžnou výměnou nedostupné, a jak je z její činnosti od roku 2006 patrné, dělá tuto práci s nonšalancí a snad i ráda. Samozřejmě je někdy smutná, když se setkává s váháním a připomínkami, které nemají reálný základ, a samozřejmě s nelibostí přijímá skutečnost, že tato subskripce, určená především pro sběratele, nakoupená internetovými obchodníky končí mimo okruh sběratelů ze spolku. Díky za tuto práci, kterou dělá bez nároku na odměnu a která spočívá v provázání času a energie výtvarníků a tiskařů se snahou dostat se s výsledky pod hladinu jinak běžných honorářů, což se jí daří. Tímto skromným článkem velice děkuji mladé člence a sběratelce paní Weisové. Ostatním členům výboru se pokusím za jejich obdivuhodnou nezištnou činnost poděkovat osobně na valné hromadě.

- Subskripce vydané: 2006 - Eva Hašková, Milan Bauer
2007 - Hana Čápková, Gennadij Alexandrov
2008 - Jiří Slíva, Peter Augustovič
- Subskripce připravované: 2009 - Karel Demel, Karel Šafář
2010 Jiří Brázda, Marina Richter

*Peter Augustovič,
C3+C4+C5, 2008*

Ing. Jiří Hruška

VLADIMÍR KOMÁREK V ROCE 2008

V jubilejním roce Vladimíra Komárka byla uspořádána řada výstav jeho obrazů a grafik. V květnu to byla výstava v Lomnici nad Popelkou, jejíž vernisáže se zúčastnil i prezident Václav Klaus, a v srpnu výstava v Semilech. Na vernisážích obou výstav byly odhaleny busty Vladimíra Komárka při osobní účasti jejich autora, akademického sochaře a malíře Miroslava Pangráce.

K semilské výstavě vydala rodina V. Komárka nádhernou knihu VLADIMÍR KOMÁREK 1928-2002-2008. Úvod k ní napsal historik umění Antonín Langhamer, který rovněž knihu uspořádal a graficky upravil. V knize jsou reprodukovány kresby a obrazy V. Komárka a jsou v ní uvedeny vzpomínky jeho přátel. Přispěli např. Jiří Harcuba, Jan Schmid, B. Poloczek, dr. Karel Samšišák, Vladimír Mikule, Josef Dólívka, Olbram Zoubek, Karel Kestner, Michal Ščigol, Jaroslav Štorek, Jan Solovjev, Miroslav Pangrác a další.

Je to po Komárkově monografii od Jiřího Davida, která vyšla v roce 2003, další překrásná kniha. Obě jsou v podobné úpravě a jsou v prodeji v Městském muzeu v Semilech a v knihkupectví Zdeňka Kodoně v Semilech.

Česká televize natočila v květnu pořad Příběhy slavných – Vladimír Komárek. V pořadu hovořili kromě manželky Růženy a syna Pavla také dr. Karel Samšišák, Vladimír Mikule, Michal Ščigol a další.

V listopadu natočila České televize část pořadu Barvy života v Městském muzeu a galerii v Lomnici nad Popelkou. O svém přátelství s Vladimírem Komárkem a Jaroslavem Seifertem hovořil čestný člen SSPE Vladimír Mikule. Pořad uváděla Iva Hüttnerová a byl vysílán v pátek 19. prosince a reprízován 22. prosince 2008. Díky iVysílání České televize je možno si tento pořad otevřít na internetu a přehrát.

Redakce

VÝSTAVA MALÍŘE A GRAFIKA OLDŘICHA KULHÁNKA

Ve dnech 2. 11. až 30. 11. 2008 byla v Městském muzeu a galerii v Lomnici nad Popelkou jedinečná výstava světového malíře a grafika Oldřicha Kulhánka. Úvodní slovo na vernisáži pronesl přední český historik umění prof. PhDr. František Dvořák a básně Jana Skácela recitovala Hana Kofránková. Ve vitrínách byly vystaveny reprodukce bankovek, obálky prvního dne se známkami od O. Kulhánka, hlavně však exlibris a novoročenky O. Kulhánka ze sbírky lomnického sběratele Vladimíra Mikuleho.

Redakce

NÁŠE INTERNETOVÉ STRÁNKY

Letos je tomu přesně deset let, kdy byly založeny internetové stránky našeho Spolku. (<http://natur.cuni.cz/el/>, viz Knižní značka 2/1999, s. 25 a 92) Upřímně řečeno, můžeme být na to hrdi. Byli jsme prakticky první. To, co se stalo vzhledem k prudkému rozvoji techniky dnes samozřejmostí, v oné době neexistovalo. V té době

byly jen jedny „soukromé“ exlibristické stránky v Portugalsku, které však brzy zašly na úbytě. Nebyly zpřítomňovány.

Tři lidé tehdy dali dohromady návrh, jak by stránky asi měly vypadat a co by v nich mělo být. Zahajovací a potřebné informace dodal Ing. Milan Humplík včetně ilustrací. Vlastního uskutečnění se chopila dr. Věra Marvanová. Těm tedy patří hlavní zásluha! V podobě, jak stránky dr. Marvanová vytvořila, slouží dodnes! Dala je tehdy na jeden americký server, který nabízel zdarma umístování webových stránek. Jenže s podmínkou, že na nich budeme dávat jejich reklamy. Když jsme to během dvou měsíců nesplnili, stránky nám jednoduše vyhodili. A v tuto chvíli nám pomohli mladí kolegové z Centra informačních technologií Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, zejména jeden z nich. Že na fakulním serveru jsou internetové stránky různých vědeckých společností zde sídlících, je přirozené. Ale to jsme my nebyli. Nicméně náš příznivec řekl, že toto je kulturní záležitost a fakulta je kulturní instituce. A tak naše stránky vzali pod svou střechu. Proto máme v adrese to „natur.cuni“. „Natur“ je jasné, to „cuni“ je zkratka „Charles university“.

Stránky byly postupně rozšiřovány, takže dnes na nich jsou samostatné adresáře či podadresáře, kde je možné nalézt: Přehled právě probíhajících akcí, Výstavy, Sjezd, Soubory exlibris vydané naším Spolkem, Stránku nabídek, pátrání a výměny, Adresář internetových stránek a Seznam exlibristických spolků ve světě a jejich adresy a nejnověji přímý vstup na časopis Grapheion. V adrese se to projevuje tím, že za „el“, je na konci ještě lomítko a za ním příslušná zkratka. Ale to jen pro informaci. Není to třeba znát. Na podadresáře se vstupuje přímo kliknutím ze stránky hlavní.

Jan Kavan, C3+C5, 2002

(1999) mezinárodní DIRECTORY (<http://natur.cuni.cz/exlibris>). V angličtině, přirozeně, ale pod hlavičkou Spolku i FISAE a se souhlasem prof. W. E. Butlera. Postupně si tyto stránky získaly mezinárodní ohlas a vžily se tak, že nás dnes pořadatelé sami žádají, abychom dávali do DIRECTORY informace o jejich soutěžích a jejich podmínkách. Unikla nám za tu dobu snad jen jedna soutěž. Kupodivu nedávno. Vinou ne-

znalosti či nechuti nám něco sdělovat (viz Knižní značka 3/2008, s. 120). V tuto dobu začínáme dávat do DIRECTORY i soutěže obecně grafické, pokud se o nich dozvíme. Opět již na žádost zvenčí. Asi teprve dva roky má své stránky i FISAE. Po poradě s rakouskými exlibristy jsem asi před čtyřmi pěti lety založil v angličtině jakýsi „Středoevropský exlibristický zpravodaj“ (<http://prfdec.natur.cuni.cz/elinter/>). Opět s naší hlavičkou. Dával jsem do něj vše, co jsme se dozvěděli či co se dalo vyčíst z časopisů. Zejména zprávy o národních sjezdech, výměnných dnech apod. Po zavedení stránek FISAE jsem jej přestal zpřítomňovat. Když ale vidím, jak dopadají stránky FISAE, uveřejňování informací na více místech nebude na škodu. Asi si zaslouží být uveden opět do chodu.

Asi před pěti lety si založil paralelní stránky pod hlavičkou SSPE Ing. Boháč (<http://www.exlibrisweb.cz/>). Jsou mnohem krásnější než ty naše právě představené a přinášejí informace zase z jiných oblastí, např. možnost číst si na internetu Knižní značku, fotografie ze sjezdů aj. Dobře se tak s našimi vzájemně doplňují.

Jak vyplývá z názvu článku, je jen o stránkách, které jsou na internetu pod hlavičkou našeho Spolku. Až na stránky Ing. Boháče, nejsou naše stránky v žádné, jak říkají Angličané, „fancy graphic“, ale v jednoduché, účelové podobě, zato plně sloužící. Svědčí o tom jak dotazy na nás, tak počty návštěv. Někteří naši členové mají založeny stránky osobní. Krásné a výborné. Stejně tak někteří výtvarníci. Nelze uvádět příklady, aby nevznikl dojem nějakého upřednostňování. Pokud o nich víme, jejich adresy dáváme do Adresáře internetových stránek. Stačí tam na ně jen kliknout a přímo do nich vstoupíte. Jsou tam také přímé vstupy na časopisy a instituce, které nás zajímají. Až budete mít někdy chuť a čas, podívejte se na ně. Stojí za to!

Josef Chalupský

ADVENTNÍ VEČER

Adventní večer, konaný v pondělí 8. prosince 2008 v kavárně Café Illusion v Praze na Vinohradech, byl tentokrát věnovaný Knize lidských přání, ve které básník Michal Černík vyjádřil ve verších své myšlenky. Adventní večer organizačně připravil Ing. Milan Humplík. Za účasti autora Michala Černíka přečetli jeho básně Táňa Fišerová a Milan Friedl. O hudební doprovod se postaral Petr Tvrdek a Ing. Milan Humplík promítl vynikající ilustrace Pavla Šimona k Donu Quijotovi. Účastníci večera obdrželi drobný výtisk Knihy lidských přání, který je rovněž ilustrován grafikami Pavla Šimona s motivy Dona Quijota, provedenými v originálu akvatintou. Pořadatelům, přednášejícím a autoru knížky patří velký dík za to, že připravili pro návštěvníky tento zajímavý adventní večer. Nakonec si dovoluji ocitovat jedno přání Michala Černíka: Nejlepší je být po celý život mladý, zdravý a bohatý. A pokud se vám to nedaří, pak vám přeji, abyste se smířili i se stářím a s nemocemi. Dá to sice námahu, ale jinou možnost nemáte.

Jan Langhammer

PŘEHLÍDKA EXLIBRIS V NÁRODNÍM MUZEU V PRAZE

Opět po dvou letech uspořádal 29. ledna 2009 SSPE spolu s Knihovnou Národního muzea v Praze v přednáškové síni muzea na Václavském náměstí přehlídku exlibris vytvořených v posledních dvou letech. Novou exlibrisovou tvorbu opětovně představil pan Zdeněk Řehák z Pardubic, který shromáždil nejnovější exlibris od dvaasedmdesáti umělců a promítl je dataprojektorem. Promítaná exlibris zhodnotil Mgr. Lubomír Netušil. Pro přehlídku exlibris použil Z. Řehák reprodukce zveřejněné na CD přehlídky Žeň českého a slovenského exlibris 2007 a doplnil je pracemi mnoha dalších autorů. K dobře připravené přehlídce lze mít snad připomínku, že nebyly představeny soubory exlibris vydané SSPE v roce 2007 (G. Alexandrov a H. Čáповá) a v roce 2008 (P. Augustovič). Soubor J. Slívy byl představen dvěma reprodukcemi.

Na přehlídku přišlo asi třicet diváků; škoda, mohlo jich být více. Přehlídka se konala těsně před plánovaným uzavřením hlavní budovy Národního muzea a následující několikaletou náročnou rekonstrukcí. Pro další přehlídky bude třeba hledat náhradní prostor. Tři vylosovaní účastníci přehlídky obdrželi od Mgr. Lubomíra Netušila grafický list.

Výbor děkuje všem, kteří se zasloužili o tuto přehlídku exlibris, a zejména děkuje slečně Martině Kvapilové z Knihovny Národního muzea za uspořádání této přehlídky v krásné přednáškové síni Národního muzea.

Za výbor SSPE Jan Langhammer

JAN HLADÍK – PROMĚNY A NÁVRATY – GRAFICKÉ DÍLO 1946-2008 GALERIE HOLLAR 11. 2. - 8. 3. 2009

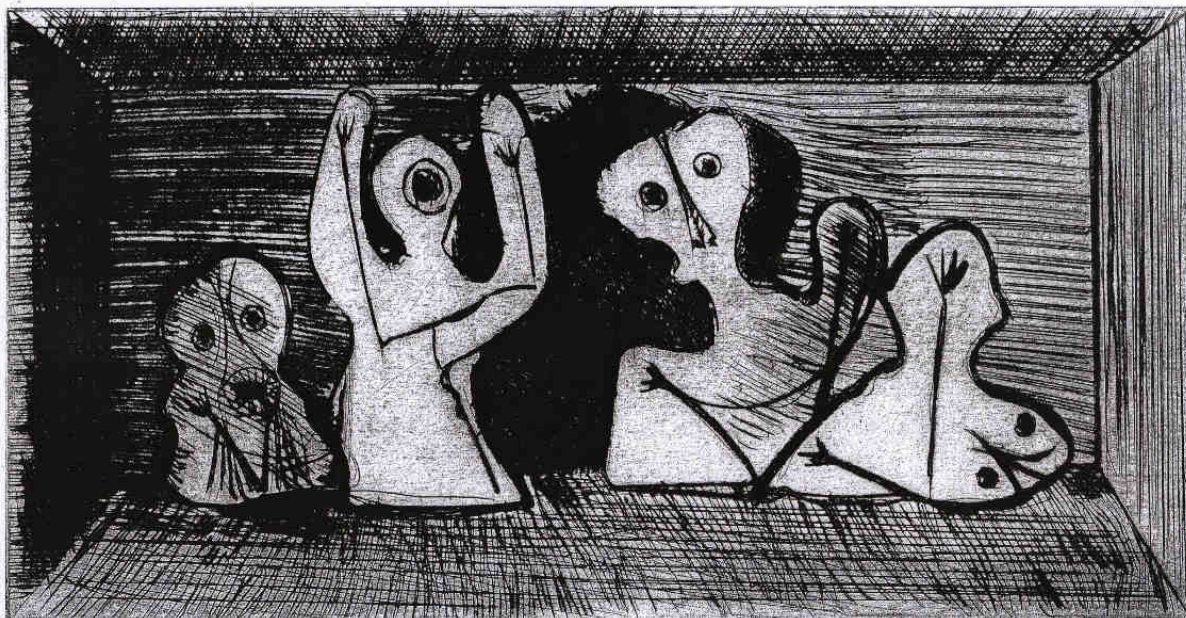
Výstava v pražské galerii HOLLAR představila mnohotvárné výtvarné dílo autora, který je nám, především sběratelům drobné grafiky, asi méně známý.

Jan Hladík (nar. 1927) studoval na Státní grafické škole v Praze v letech 1942-1944 (prof. J. Vodrážka a K. Müller) a v letech 1945-1950 na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (prof. A. Fišárek). Dlouhá léta se zabýval dekorativním textilem a spolu se svou ženou Jenny autorsky tkanou tapisérii; v obou dosáhl světového úspěchu a respektu. Kromě toho se zabýval též malbou a grafikou. První grafické listy tiskl v dílně Mira Pegrassiho; od konce padesátých let si dodnes tiskne sám. Členem SČUG HOLLAR se stal v roce 1967.

Současná výstava byla i pro mnohé znalce Hladíkovy tvorby milým překvapením. Byla totiž vystavena hlavně díla z let šedesátých. Jeho abstraktní kresby prozrazují informální struktury a některé poprvé vystavené barevné monotypy, stejně jako další grafické listy z tehdejší doby, využívají různé materiály (textil, papír apod.) nalepené na kovovou desku a následně tištěné z hloubky. Byla to tvorba, která ani nemohla být v tehdejším politickém ovzduší u nás vystavovaná.

Záměrně nebyla vystavena jeho pozdější, více známá figurální tvorba a naopak byla vystavena Hladíkova současná grafická tvorba: suché jehly, námětově se vracějící k východiskům šedesátých let svými znaky - fantaskními figurami, hlavami a různými archetypálními tvary.

V úvodním textu k výstavě píše dr. Ivan Knobloch, že tyto znaky vyjadřují *pocit moderní existence, pocit místy absurdní, dramatický, až tragický, nikdy ale ne depresivní a beznadějný. V současné tvorbě ožívají tyto znaky, útvary jazyka P. Kleea, J. Miróa, J. Dubuffeta, G. Braqua a dalších klasiků moderního umění, jiným způsobem. Jsou vrženy do dynamického prostoru, utvářené hrubými kontrastními liniemi. Působí drásavěji, svíravěji, jejich výraz je daleko dramatictější, zároveň lapidárnější, soustředěnější a impulzivnější. Dialog s hmotou, charakteristický pro léta šedesátá, se proměňuje v dialog s jazykem moderního umění.*

Jan Hladík, C4, 2008

Přestože se tedy Jan Hladík nezabývá příležitostnou grafikou, ale grafikou volnou, jistě i nás zaujme svou profesionální úrovní, různými postkubistickými a informálními tendencemi, jejichž ohlasy zaznívají do současnosti, ve které zaujímá jeho grafické dílo velmi významné místo.

Aleš Nevečeřal

ODDĚLENÍ KNIŽNÍ KULTURY KNIHOVNY NÁRODNÍHO MUZEA V ROCE 2008 ANEB CO TAM V TOM MUZEU VLASTNĚ DĚLÁTE?

VÝSTAVY A EXPOZICE

Nově budované depozitáře v Terezíně počítají také s vybudováním depozitáře – **expoze tiskařských a sázecích strojů**. Fond hmotných památek, jehož základ tvoří knihařská technika získaná ze zrušených knihařských dílen J. Dandy a J. Knoflíčka, se v loňském roce rozrostl o několik dalších strojů, kas a nástěnných tabulí ke strojům díky daru umělecké dvojice manželů Krupkových z Úval. Do sbírek byl také převeden stroj ze zrušené sazárny Národního muzea. Po dokončení úprav depozitářních prostor přijde na řadu opětné sestavení a zprovoznění některých exponátů, protože technické movité památky se nejlépe konzervují, pokud jsou funkční a užívané.

Na přelomu roku 2008/2009 proběhla na Chvalském zámku výstava **Ladovy vánoční variace ze sbírek Knihovny Národního muzea**, která představila málo známé kresby Josefa Lady s vánoční tematikou, které se objevovaly v letech 1921 až 1939 v Českém Slovu a v letech 1945 až 1948 ve Svobodném Slovu. Pro rok 2009 připravujeme: Památník Svatopluka Čecha v Obříství u Mělníka a Památník Jiřího Melantricha z Aventina v Rožďalovicích u Nymburka. Více se o připravovaných expozicích dozvíte na www.nm.cz/knihovna-nm/.

DIGITALIZACE FONDŮ

Přesun dat ze staré databáze (Janus) do nové (Archivář) nás čeká v první polovině tohoto roku. Nová verze zjednoduší práci v oblasti managementu dat, tiskových výstupů i publikace v internetovém prohlížeči. V souvislosti s vývojem nové verze databáze bylo avizované publikování našich fondů na www.badatelna.cz odloženo na letošní rok. Před samotnou publikací v internetovém prohlížeči čeká na vyřešení problém hromadného připojování digitalizovaných obrázků k záznamům. Doufáme, že vše proběhne hladce a v badatelně naleznete tento rok jako první zpracované fondy exlibris, ilustrací a plakátů.

6000 skenů sbírkových předmětů archivní kvality bylo pořízeno na sklonku

loňského roku. Na skenování bylo odvezeno na 30 velkoformátových plakátů, přes 1200 exlibris, 1500 svatých obrázků, přes 370 předsádkových papírů z fondu R. Hlavy, 3000 ilustrací a 260 grafik. Skenování probíhá bezkontaktní metodou, která znamená pro sbírkové předměty nejmenší možnou zátěž. Velkoformátové plakáty i ilustrace se skenují po částech a následně jsou pomocí software spojeny v jeden celek. Nyní se pracuje na vhodném uložení obrovského objemu digitálních dat a také na postupu hromadného připojení skenů k existujícím záznamům v databázi. Do budoucna se plánuje pokračovat v digitalizaci tak, aby „vše co je zkatologizované bylo i digitalizované“, což usnadní práci nejen badatelům ale i kurátorům a sníží nutnost manipulace s předměty na minimum.

Katalog výtvarných umělců zastoupených v Oddělení knižní kultury je od konce ledna 2009 přístupný ve formě PDF náhledů v databázi Lexikon českých výtvarných umělců (www.sca-art.com). V databázi naleznete také soupis výstav konaných v Knihovně Národního muzea od roku 1946 po současnost. Vstup do databáze je možný prezenčně v institucích vlastnících licenci (také Knihovna Národního muzea – studovna). Stručnější přehled zastoupení výtvarných umělců a jiných autorů,

např. z fondu Nakladatelské pozůstalosti, naleznete také brzy na webových stránkách našeho oddělení – u přehledu jednotlivých fondů. Již nyní zde můžete využít přehled autorů u fondu Plakáty. Práce na přepisu autorského lístkového katalogu trvala tři roky.

STĚHOVÁNÍ

Z příprav na stěhování nám vstávají hrůzou vlasy na hlavě, ale má to i své pozitivní stránky. Díky vypracovávání soupisů obsahu jednotlivých krabic se konečně poodhalí rouška z tajemných nezpracovaných fondů složených často od dob poválečných ve skříních. Ze soupisů pořízených během balení bude možné sestavit poměrně podrobné popisy obsahu všech fondů, zejména co se týče zastoupení výtvarníků v jednotlivých pozůstalostech. Rozšíří se tak možnost využívat fondy k badatelským účelům, protože doposud nebylo možné vyhledávat v nezpracovaných fondech. Rozuměj: zpracované = v lístkovém katalogu = přístupné pro badatele. Začátkem roku začalo balení nezpracovaných částí fondu exlibris (Nováček, Chvála, Novotný) a zpracovaných štočků.

S blížícím se stěhováním nastala akutní potřeba zabezpečit proti znehodnocení unikátní umělecké knižní vazby i „obyčejné“ bibliofilské tisky a to nejen po dobu dočasného uložení během rekonstrukce Národního muzea, ale i následně v nově opraveném depozitáři. Pro umělecké knižní vazby a nejpoškozenější bibliofilské tisky jsou nyní vyráběny krabičky ze speciální nekyselé lepenky v depozitáři Národní knihovny v Hostivaři. Ostatní bibliofilie budou zabaleny do nekyselých obálek a papírů. V loňském roce byly do ochranných krabic zhotovených na míru uloženy autorské knihy Josefa Váchala, letos na svou krabičku čekají také knihy z Váchalovy osobní knihovny, Šumava – pro kterou bude zhotoven speciální zpevněný obal, a zbytek uměleckých vazeb z fondu Bibliofilii. Při přesunu Váchalových autorských knih do ochranných obalů byly všechny grafiky – ilustrace proloženy nekyselým hedvábným papírem, aby nedocházelo k dalšímu promašťování stránek barvami. Za laskavé pomoci doc. J. H. Kocmana byl pořízen podrobný popis vazeb, který se nyní připravuje na zpřístupnění badatelské veřejnosti současně se skeny titulních listů, titráží, ukázek ilustrací a vazeb.

Dovoluji si zakončit výčet našich aktivit úryvkem dopisu, který byl nalezen při třídění fondu J. Nováčka. V roce 1940 píše dr. B. Lifka Zemskému úřadu: „Služba v Knihovně Náprstkova muzea činí na zdravotní odolnost zvláštní nároky, neboť stará v podstatě renaissanční budova nevyhovuje hygienickým nárokům, jsouc zvláště v zimě vydána vlivem špatných topenišť velkému střídání teplot. Studovna je vytápěna a skladištních místností knihovny, kam se denně mnohokrát chodí za studijními potřebami návštěvníků i v administraci provozu vnitřního, vytápění vůbec nelze. Také jsou tam dosud jednoduchá okna. Proto zejména omrzají ruce při manipulaci s knihami.“ Nezbyvá než dodat i za hlavní budovu Národního muzea, že mnohé se změnilo (počítače, moderní postupy při restaurování a ochraně sbírek atd.) a mnohé se změnilo až po rekonstrukci (střídání teplot, dvojitá, leč dosti prodyšná okna). Přejme si štěstí!

Martina Kvapilová, Oddělení knižní kultury, martina_kvapilova@nm.cz,
Tel. 224 497 346, www.nm.cz/knihovna-nm/knizni-kultury.php

CHVALSKÝ ZÁMEK – NOVÉ KULTURNÍ CENTRUM NA KRAJI PRAHY

V květnu 2008 byl za mimořádného zájmu široké veřejnosti slavnostně otevřen Chvalský zámek na kraji Horních Počernic, který byl díky evropskému dotačnímu programu zachráněn před úplnou zkázou. Objekt, dnes v majetku hlavního města Prahy, se stal kulturním centrem Městské části Praha 20 - Horní Počernice. Ve spolupráci s Národním muzeem zde byla v prvním patře objektu otevřena stálá expozice Galerie umění - z odkazu Ludmily Jiřincové Národnímu muzeu. Zde má návštěvník možnost se blíže seznámit s tvorbou "první dámy české grafiky", akad. malířkou Ludmilou Jiřincovou (1912–1994), která odkázala Národnímu muzeu veškeré vybavení svého pražského ateliéru v Ostrovní ulici. Národní muzeum se pokusilo na základě posledních známých fotografií z roku 1994 realizovat co nejdělejší rekonstrukci ateliéru L. Jiřincové (rozmístění nábytku, obrazy, osobní předměty, zajímavé sbírky). Ve vitrínách může návštěvník mnohdy zcela poprvé spatřit ukázky z její bohaté sběratelské činnosti (unikátní národopisné předměty, sbírky porcelánu a skla) a také obdivovat její neobyčejnou ilustrační tvorbu (ilustrovala více jak 350 knih; především se její ilustrace objevovaly v dílech J. Seiferta a K. Bednáře). Nechybí zde ani početný soubor grafik, dokládající velký smysl L. Jiřincové pro detail a bravurní zvládnutí grafických technik. Při přípravě expozice byly nalezeny unikátní nahrávky rozhovorů Ludmily Jiřincové s Janem Zrzavým, které byly ve spolupráci s Českým rozhlasem převedeny do digitální podoby. Nyní jsou kopie rozhovorů přístupné k poslechu v badatelně Českého rozhlasu.

Chvalský zámek však dává prostor i krátkodobým výstavám, které například představují tvorbu mladých výtvarníků, fotografů či nadšených sběratelů. V březnu 2009 (**3. 3. - 31. 3. 2009**) se zde uskutečnil velký výstavní projekt, představující přitažlivou formou **knihu v proměnách staletí**. Návštěvníci zde měli možnost poprvé v Čechách spatřit nevšední výtvarnou tvorbu Elišky Čabalové - **Vyhynulé formy knih**, který názorně představil vývoj knižní vazby od římských destiček přes gotickou, renesanční a barokní vazbu až po moderní umělecké knižní vazby. Ve sklepeních zámku byla umístěna výstava **Má kniha**, kde se objevily pouze práce studentů Ateliéru obalového a knižního designu Fakulty umění Ostravské univerzity v Ostravě. Bylo jistě pro každého velice překvapivé, do jaké míry se dnešní studenti například inspirovali renesanční knižní vazbou. V prvním patře tento výstavní projekt uzavřela **prezentace Ateliéru Krupka z Úval u Prahy**, kde vznikají dnes nejlepší české moderní bibliofilie a zajímavé knižní vazby.

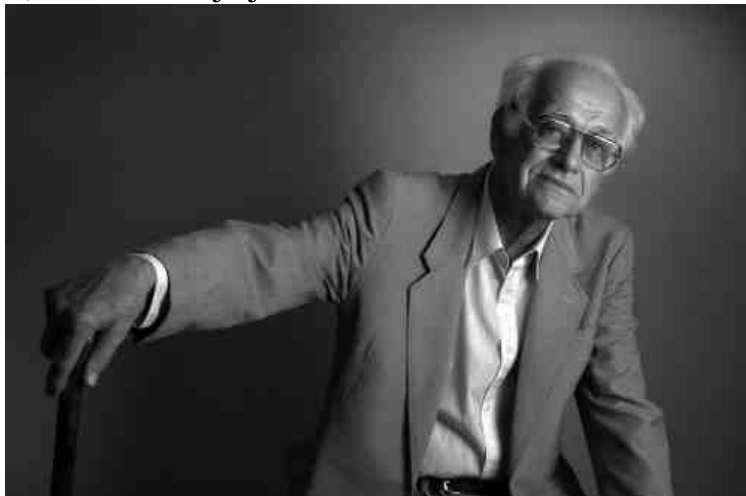
Pavel Muchka, vedoucí oddělení knižní kultury Knihovny Národního muzea
<http://www.chvalskyzamek.cz>

Ludmila Jiřincová, C3, 1991

JIRÍ ŠINDLER - OD PÍSMU K OBRAZU

Dílo Jiřího Šindlera plyne tiše a cílevědomě, vymezováno autorovou odpovědností k vlastní tvorbě a k životu. Zabýváme-li se důsledněji výsledky necelých sedmi desetiletí jeho tvůrčí práce, překvapí nás svojí konzistencí a naléhavostí. Uvědomíme si, že toto dílo je již součástí našeho kulturního vědomí, a že kdyby jej nebylo, obraz

českého výtvarného umění by byl chudší.

Šindlerova tvorba je spjata především s knihou – pohybuje se v oblastech, kde se setkává slovo se svým neliterárním – vizuálním – sdělením. K práci s textem a knihou měl Jiří Šindler podnětné předpoklady. Díky svému otci Vladimíru Šindlerovi, který se autorsky podílel na výzdobě knih staroříšského Dobrého díla,

Řezníčkovy edice Magnifikat, Pojerovy Atlantidy a dalších, se brzy seznámil s prostředím, v němž se vždy dbalo na kvalitní výtvarné řešení a technické provedení knihy. V okruhu staroříšského nakladatele Josefa Floriana byla věnována značná pozornost také kaligrafii. Kaligrafované přepisy byly často součástí výtvarné úpravy jím vydaných knih. Tyto podněty prohluboval Jiří Šindler studiem na Státní grafické škole v Praze u profesorů Z. Balaše a R. Landera a současně soukromým studiem u knihaře a kaligrafa Josefa Vyskočila a typografa Oldřicha Menharta. V letech 1943–1950 studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v grafické speciálce Antonína Strnadela. Své znalosti si ověřoval za prázdninových pobytů v tiskařské dílně bratří Vokolkových v Pardubicích, kde si osvojil znalosti tiskařské praxe. Studijní léta pro něj znamenala také navázání podnětných přátelských vztahů. K nejbližším spolužákům a kolegům patřili Jiří a Daisy Mrázkovi, Václav Bošík, Stanislav Kolíbal, Gertruda Gruberová-Goepfertová a zejména jeho dlouholetí soupeřníci Adriana Šimotová a básník a překladatel Jan Vladislav.

Již v době svých studií ilustroval Jiří Šindler několik titulů pro významné bibliofilské edice, kterými se ihned zařadil mezi přední knižní tvůrce (Q. Gezelle: *Verše*, Magnifikat, 1942; A. Suarés: *Villon*, Vilém Šmidt, 1948; A. S. Puškin: *Listy nevěstě a ženě*, Pourova edice, 1949; J. B. d'Aureville: *Stránka dějin*, Jaroslav Picka, 1952). Četba ruské klasické literatury z otcovy knihovny v něm zanechala hluboký dojem a stala se posléze jednou z hlavních linií jeho ilustračního zájmu. Vyhovoval mu její specifický smysl pro tajemno, absurditu, humor a pro schopnost zachytit jemná chvění duše, prozrazující podstatu lidského osudu. Kromě již zmíněného Puškina se věnoval povídkám N. S. Leskova (KLK, Praha, 1949) a Gogolovým *Večerům na dědince blízko Dikaňky*, které byly jeho závěrečnou prací na VŠUP (1950). Povídky s ilustracemi, provedenými technikou dřevorytu, vyšly později nákladem Československého

Jiří Šindler, X2/2, 1978

spisovatele (1955). Jedním z vrcholů Šindlerovy ilustračnické činnosti je soubor ilustračních dřevorytů a úprava *Oděských povídek* Isaaka Baabela. Černá a stříbrná barva ilustrací je jediným zdobným prvkem knihy, která jinak působí svojí vyváženou střídmostí a pregnantností. Vyšla nákladem Svazu českých výtvarných umělců v roce 1965 a zařadila se k nejzdařilejším bibliofilním české poválečné knižní produkce. Získala autorovi cenu II. Bienále užité grafiky v Brně za rok 1966. Následovaly další tituly, z nichž k nejpůsobivějším patří *Řeka Potudaň* Andreje Platonova (MF, Praha 1967), *Propasti* Leonida Andrejeva (LN, Praha, 1969), antologie ruských fantastických povídek *Červený smích* (NV, Praha, 1970), antologie ruských klasických povídek *Chorobopisy krutého věku* (LN, Praha, 1982).

Ivo Binder

Poznámka redakce: Jiří Šindler vytváří také novoročenky a exlibris. Soupis jeho exlibris sestavila a uveřejnila v Knižní značce 1/2004 Jarmila Janků. V soupisu je uvedeno 26 exlibris. V roce 2007 vyšel v SSPE katalogový list Jiřího Šindlera s pěti barevnými reprodukcemi exlibris; text napsala Jarmila Janků.

CHLÉB

Letošní rok to budou již tři roky, kdy byla vypsána exlibristická soutěž na neobyčejně přívětivý, milý a lidský námět – Chléb jako kulturní dědictví. Rukou společnou ji uspořádali – Nadace Balkankult v Bělehradě, Bělehradský exlibristický kroužek, Muzeum chleba v Ulmu, Evropský ústav srovnávacích studií (ERICarts Institut) v Bonnu a Ankerská exlibristická společnost. Chtěl jsem na takovéto zvláštní téma napsat podrobnější informaci o výsledcích pro náš čtvrtletník, ale všechny mé pokusy získat potřebné zprávy od pořadatelů vždy selhaly. Snad proto, že jich bylo příliš mnoho a mé prosby u nich někam pokaždé zapadly.

Zmizer Šapavalaj, C3, 2006

Nyní se nám dostala opožděně do ruky chybějící čísla EX LIBRIS LETOPIS z Bělehradu a v jednom z nich je hledané. Doplněné ještě dalšími zprávami od srbského Rastka Čiriče. Je to trochu opožděně, ale takovéto téma si zaslouží, aby bylo připomenuto i tak. Navíc s poučnými výsledky. O tom, že námět zaujal, svědčí vysoká účast výtvarníků. Celkem 412 ze 48 zemí! Počet málo obvyklý! Nejvíce jich bylo přirozeně ze Srbska (75) a Turecka (62), tradičně hodně z Argentiny (41) a následují výtvarníci z Itálie (27), Ruska (23), Mexika (21) a Německa (18). Od nás soutěž obelhal slušný počet sedmi umělců. Podle abecedy to byli Helena Cejnarová z Liberce, Martin Manojlín z Děčína, Jaroslav Minář z Postřelmovy, Antonín Pršala z Liberce, Dominika Schönová z Prahy, Eva Šlachtová z Prahy a Josef Zedník z Olešné u Hořovic.

První cenu obdržel Zmizer Šapavalaj z Běloruska, druhou Jurij Nozdrin z Ruska a třetí *ex aequo* Martin Baeyens z Belgie a Junus Gyneš z Turecka. Uděleny byly ještě další ceny se jmény jednotlivých pořadatelů. Nás může potěšit, že mezi 25 oceněnými zvláštním uznáním byli **Martin Manojlín** a **Josef Zedník**.

Obvykle přidáváme k takovýmto zprávám bez poznámky ukázkou vítězných exlibris. Tentokrát to však bez poznámky učinit nelze. Vítězné exlibris Šapavalaje představujeme „v plné síle“. Necht' je mi oduštěno, že si dovolím něco osobně dodat. Když si představím svoji venkovskou babičku, která si chleba zbožně vážila a sama jej také pekla, a její, a stále ještě mnoha lidí, vztah k tomuto daru, jde mi z první ceny hlava kolem. Výtvarně zhoła nic a zpracování námětu? I když se jistě mohou hned ozvat někteří, jaké je to báječně nestandardní, snad i „provokativní“ pojetí. A že má na takovéto věci umělec právo. Sice si myslím své, ale budiž. Při tak ušlechtilém soutěžním zadání se ale za toto nemusí dávat první cena! Složení poroty neuvádím.

Josef Chalupský

DALŠÍ OCENĚNÍ ČESKÝCH GRAFIKŮ

Jak jsme se dozvěděli z protokolu jury XXII Mezinárodního Bienále Exlibris Současného v Zámeckém muzeu v Malborku, několik cen získali také čeští umělci. Komise hodnotila na 688 prací zaslaných od 172 umělců z 32 zemí a kvalifikovala na výstavu, která začíná 6. června 2008, 231 exlibris od 103 výtvarníků z 30 zemí. První cenu získal Plamenko Čengiđ z Chorvatska, druhou Ayrat Tregulov z Ruska, a třetí náš Jiří Brázda. Který navíc ještě dostal čestné uznání s diplomem. Cenu spolku Polských Bibliofilů z Varšavy za nejlepší soubor prací získal Zbigniew Kubeczka. Mezinárodní Bienále současného exlibris je nejstarší polská každoročně se opakující umělecká akce světového významu, která trvá nepřetržitě již od roku 1963. Malborská výstava věnovaná knižní značce je považována znalci za největší a nejprestižnější jak v Evropě, tak i ve světě. To, že si malborské bienále drží svou vysokou uměleckou úroveň již přes 45 let, zapříčinilo to, že se z Malborku stalo renomované fórum, představující nejlepší světová exlibris. Cílevědomě vydávané výstavní katalogy se postupem času staly lexikony grafických umělců, kteří reprezentují světovou špičku. V několika posledních ročnících najdeme práce i obou zmiňovaných našich oceněných umělců. Velkou událostí, která navazuje na bienále je také mezinárodní sjezd sběratelů a umělců. V průběhu let 1992-2007 se uskutečnilo osm setkání, kterých se

zúčastnilo mnoho milovníku umění i od nás z Česka. Organizátoři se snaží vytvořit sběratelům i umělcům ty nejlepší podmínky pro výměnu i osobní setkávání. Pořadatelé zajišťují oddělený dobře osvětlený sál poblíž restaurace a kavárny uprostřed atraktivního zámku, který si také můžete v průběhu setkání prohlédnout spolu s večerním představením Světlo a zvuk a noční besedy s přáteli při táboráku.

Stanislav Šereda

O NAŠICH UMĚLCÍCH JINDE.

V prvním čísle LEX LIBRIS ITALIANO (14, 1, 11-14, 2008) píše Lanfranco Lanari o **Dušanu Urbaníkovi**. Vzpomíná, že jejich přátelství trvá již patnáct let a o Urbaníkových exlibris vytvořených klasickými technikami říká, že „mají rostlinnou strukturu. Mezi stromy a keři poletují a žijí pohromadě malé zvířecí a jednobuněčné bytosti někdy polidštěné, vše v magickém oparu a často s nádechem tichého smutku a nostalgie.“ U grafik zhotovených později počítačovou technikou vidí výtvarníkův „přechod k barevnosti a větší pozornost věnovanou hmotnějším efektům. Drobné kouzelné náměty mění se v bytosti, které vládnu volnému prostoru a ztrácí i tělesnou podobu a vplouvají do geometrické podoby.“

Jaroslav Dajč, C4/col

Sotva vytvořil **Jaroslav Dajč** exlibris na námět s Kristem (*Ecce filius tuus, ecce mater tua*) pro předsedu AIE Mainardiho, vyšel o něm článek v dalším čísle LEX LIBRIS ITALIANO (14, 2, 4-8, 2008). Je v něm vyzdvíženo Dajčovo citění jakési osudové svázanosti lidstva a jeho schopnost to vložit do své tvorby. Vždyť kdo dnes v tom pyšném, do sebe zahleděném světě to ještě vnímá? Uvědomovali si to dříve mnozí. Například básníci jako anglický Percy Bysshe Shelley (1792-1822) nebo náš Otakar Březina (1868-1929). A po svém, v jiném pojetí i výtvarném projevu, jistě William Blake (1757-1827).

V posledním svazku portugalských CONTEMPORARY INTERNATIONAL EX-LIBRIS ARTISTS (sv. 11 nové řady, Braga 2008), které pořádá pan Artur Mário da Mota Miranda (viz Knižní značka 2/2005, s. 42), je o dvou výtvarnících od nás. O **Petru Minkovi** je tam stať z pera Niny Roháčové. Její hodnocení svým způsobem navazuje na předešlé. Kromě romantického založení Petra Minky zdůrazňuje jeho zájem o filosofii, duchovno a mystiku, což se projevuje v jeho tvorbě. V posledním obdivném odstavci má tyto věty: „Umění Petra Minky si neklade jen věčné otázky o životě, ale vyvolává na ně odpovědi v osobité podobě. Všechny znaky jeho práce jsou jedinečné a vysoce kladné. Je potěšitelné, že v české kultuře se vyskytuje takový vynikající zjev.“

O **Gennadiji Alexandrovovi** píše ve zmíněném svazku Jan Langhammer. Zdůrazňuje jeho mnohostrannost a uvádí jeho jakési umělcovo *krédo*, ve kterém se Gennadij

Alexandrov vyznává ze své lásky k tiskařskému umění. Poskytuje mu zejména, stejně jako poezie, možnost nahlédnout do různých světů. Jan Langhammer vyzdvihuje umělcovo laskavé chápavé nahlížení lidské slabosti a přátelství k lidem a přírodě. „*Hluboce prožívaná lidskost a dokonalá technika dávají jeho grafice jasný, zřejmý půvab a optimistický výraz.*“ Není třeba dodávat, že oba citované články jsou bohatě ilustrované a doplněné soupisem exlibris.

Josef Chalupský

PUBLIKACE

ÖSTERREICHISCHES JAHRBUCH FÜR EXLIBRIS UND GEBRAUCHSGRAFIK

(Rakouská ročenka pro exlibris a užitou grafiku), svazek 65 (2007-2008)

Redakce Ing. Heinrich R. Scheffer, A4, 114 str., náklad 200 výtisků,

ISBN 3-9500800-3-1

Vedle úvodu předsedy ÖEG přináší ročenka ve velmi reprezentativní úpravě (barevný tisk na silném křídovém papíru, 11 vlepených příloh) osm článků. Pozornost si zaslouží stať G. Pichlera o některých knižních značkách významného umělce Wiener Werkstätte Kolomana Mosera, článek P. Ratha o sedmi generacích umělecké rodiny Austů (grafici, tiskaři, nakladatelé) s hlubokými kořeny a vazbami na Čechy a Moravu v 18. a 19. století, monografický článek U. Mukschové o vídeňské umělkyni Bertě Bindtnerové (1889-1977) a její tvorbě exlibris, informace F. C. Carhauna o vinných etiketách, jako předmětu užité grafiky, a úvahy M. Schneidera s příznačným titulkem Konec grafiky a L. A. Heinzleho Exlibris jako typografický úkol, věnovaná pracím nejmladší generace evropských umělců. S potěšením nutno konstatovat, že v ročence vychází překlad článku dr. A. Pařika Malířka a grafička Emma Löwenstamm z našeho Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku 2007.

MH

CONTEMPORARY INTERNATIONAL EX-LIBRIS ARTISTS 11

192 stran, 200 výtisků, 8 originálních příloh, reprodukováná exlibris v původní velikosti, portréty výtvarníků, částečně barevný tisk, listopad 2008, Portugarsko.

V jedenáctém svazku nové řady publikací vydávaných panem Arturem Máriem de Mota Mirandou jsou představeni následující tvůrci exlibris: Eva Aulmann, Luigi Casalino, Roberto Tonelli a Giorgio Birelli z Itálie, Serik Kulmeshkenov a Daniel Paul Mitsui z USA, Jens Rusch z Německa, Sergey Parfionov a Evgeny Martyshev z Ruska, Antje Veldstra z Nizozemska, Max-Roger Guéguen a Patricia Nik Dad z Francie, Anatoly Bondar z Ukrajiny, Hristo Tsatsinov, Lyubomir Naydenov a Plamena Doycheva z Bulharska, Vladislav Kvartalny z Běloruska, Karoline Riha z Rakouska, LynnPaula Russell z Anglie a Gennadij Alexandrov (autor příspěvku Jan Langhammer) a Petr Minka (autorka příspěvku Nina Roháčová) z Česka.

Jsou uváděna životopisná data výtvarníků a chronologický soupis jimi vytvořených exlibris.

Tento svazek je úspěšným pokračováním encyklopedií, které každoročně vycházejí již od roku 1985 (viz Knižní značka 2/2005, s. 42).

Lgh

INTERNATIONAL EXLIBRIS INVITATION OF WORLD FAMOUS ARTISTS

s. 168, rozměry 21x28,5cm, měkké desky, The Exlibris Society of Chinese Artists Association, Peking 2008.

V minulém čísle Knižní značky 4/2008 poutavě napsali o kongresu FISAE v Číně jeho přímí účastníci Mgr. Martin Manojlín (s. 136) a Ing. Jiří Hruška (s. 140). Ještě jedna věc však zaslouží z té doby připomínku. Pořadatelé vydali v souvislosti s kongresem pozoruhodný katalog s výše uvedeným názvem.

Úvod ke katalogu napsal místopředseda pořádacího výboru kongresu Čchang Ťia Rui. V katalogu je představeno deset výtvarníků v pořadí asi čínské „abecedy“ (zažili jsme to již při olympiádě při nástupu národů) to jsou: Evžen Bortnikov z Ruska, Hasip Pektas z Turecka, Igor Piačka ze Slovenska, Jiří Brázda a Martin Manojlín z Česka, Martin R. Baeyens z Belgie, Natalija Černětsova z Lotyšska, Peter Ford z Velké Británie, Peter Lazarov z Bulharska a Vladimír Suchánek z Česka.

U každého umělce je malý, výstižný portrét a krátký životopis v čínštině a angličtině. A následuje 30 až 32 dokonale reprodukováných exlibris. Protože katalog je ve formátu A4 a na každé stránce je jen po dvou exlibris, vyšly reprodukce exlibris dostatečně velké, aby na nás mohly působit jako v původní, nezmenšené podobě. Je to opravdu výborná publikace! Není třeba dodávat, že pozvání a představení tří českých výtvarníků mezi deseti vybranými ve světě je mimořádný úspěch! (O jim udělených cenách a uznáních je zpráva ve výše citovaných článcích.)

Josef Chalupský

ČASOPISY

Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č. 3/2008

Téměř neznámé rakouské tvůrce exlibris lze nalézt v archivech, knihovnách a muzejních galeriích v Rakousku; třicet těchto tvůrců exlibris našel K. F. Stock. Vyšel ÖEG Jahrbuch – Band 65; 112 stran, cena € 27, plus € 8 porto. Z českých publikací jsou referovány: katalog XII. Trienále ex libris Chrudim 2006-2008 a publikace Současní tvůrci exlibris z okruhu SSPE. Sjezd rakouských sběratelů a hostů se bude konat ve Vídni od 9. 10. do 11. 10. 2008. T. Cernajsek obsáhle referuje o sjezdu SSPE v Chrudimi, výstavě XII. Trienále ex libris a výstavě M. Houry v Ústí nad Orlicí a připojuje tři skupinové fotografie účastníků.

Exlibriswereld č.4/2008, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek

V návaznosti na antverpskou autorskou výstavu je představen grafik Konstantin Kalinovyč (nar. v Novokuzněcku na Ukrajině v roce 1959) svými romantickými grafickými listy s krajinářskými motivy. Daniel de Bruin seznamuje čtenáře s několika moderními tvůrci heraldických exlibris. Zobrazení andělů na exlibris je věnovaný článek Jose van Waterschoota; od českých autorů je reprodukováno exlibris Mariny Richter. Článek P. Burggraafa hodnotí celosvětový kongres FISAE v Pekingu. Muzeum Meermann v nizozemském Haagu vlastní mimo rozsáhlé knihovny rovněž vel-

kou sbírku exlibris, ve které jsou zastoupeni také čeští autoři (např. J. Váchal 440 kusů, J. Hodek 372 kusů); webové stránky www.meermann.nl.

BOEKMERK tijdschrift voor exlibriskunst. Nummer 28/2009

Historií belgického exlibris do 1. světové války se zabývá článek A. Vertogena. Zajímavý je přehled nejvyšších dosažených cen na aukcích za dva roky podle autorů (7. Brunovský 304 €, 26. Musil 115 €). Je představena Ingrid Ledent, belgická grafička. Je představen britský sběratel Gordon Smith (*1932). Mezi reprodukovánými exlibris je jedno od O. Kulhánka. M. Baeyens představil několik tureckých výtvarníků (H. Pektas, M. Ajan, E. V. Ergen a H. Tepe). Rakouská výtvarnice Karoline Riha (*1977) a bulharská výtvarnice Plamena Dojčeva (*1976) jsou představeny ve dvou samostatných článcích včetně reprodukcí jejich exlibris. Vítězům soutěží v Sint-Niklaas z let 1989 až 1997 je věnován článek Lu Boeykense, ve kterém jsou reprodukována exlibris K. Felixe, V. Gažoviče, P. Augustoviče a J. Brázdy. Mezi novými exlibris je reprodukováno exlibris M. Richter, jako pozoruhodné. Kniha – soupis exlibris H. Pauwelse z let 1952 až 2007 včetně všech jejich reprodukcí stojí 35 €.

Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č.3/2008

V úvodu je podrobná pozvánka na sjezd DEG ve Wiesbadenu, který se koná 30. 4. až 2. 5. 2009. Svoji tvorbou exlibris se představila Evgenia Timoshenko, běloruská výtvarnice, narozená 13. 2. 1980 v Mogilevu. Článek M. Baumüllera je věnován tvorbě grafika Adolfa Kunsta a jeho dvěma dcerám v souvislosti s jednou narozenkou. Je připomenut knižní ilustrátor Wilhelm M. Busch (1908-1978) a reprodukováno exlibris pro P. G. Beckera. Široce je pojednáno o historickém exlibris Karla-Theodora von Dalberg (1744-1817). Pro exlibris Knihovny psychiatrického institutu a nemocnice ve státu New York byl použit motiv zobrazující dveře domu, kde S. Freud bydlel ve Vídni před vynucenou emigrací do USA. Čeští autoři jsou zastoupeni pouze reprodukcí exlibris Josefa Lieslera z roku 1980.

KISGRAFIKA, 2008/3

V první části překladu článku G. C. Torreho je připomenut vynikající italský grafik Italo Zetti. Je připomenuta životní dráha maďarského grafika Árpada Nagyho (1894-1959) společně s reprodukcemi jeho dřevorytových exlibris. Zoltán Vén vystavil své grafické práce ve městě Fonyód, kam se přestěhoval.

KISGRAFIKA, 2008/4

Je připomenut vynikající italský grafik Italo Zetti (2. část). Další stránky jsou věnovány kongresu FISAE v Pekingu. Maďarská grafička Márta Kopasz oslavila v Szege-du své 97. narozeniny. Zoltán Perei vytvořil v roce 1976 ilustrace k bibli dřevorytovou technikou ve stylu středověkých dřevořezů. O své grafické práci vypráví László Imets, žijící v Csikszeredě v Rumunsku. V časopisu je reprodukováno linorytové exlibris od Josefa Weisera z roku 1982.

Nordisk Exlibris Tidsskrift 2008/3

Dánská exlibristická společnost vznikla v roce 1941 se 75 členy. Ani v současné době počet členů nepřevyšuje 100 osob. Činnost společnosti podporuje Kunstmuseum ve Frederikshavnu výstavami a publikacemi. Rozsáhlejším článkem je připomenut německý výtvarník Erich Büttner (1889-1936), který byl mistrem v tvorbě drobných

knižních značek. Byl žákem Emila Orlika a členem německé secese. Je reprodukováno 39 jeho exlibris.

Nordisk Exlibris Tidsskrift 2008/4

Na titulní stránce je reprodukována novoročenka Inge a Klaus Rödel od Vladimíra Suchánka. Trojjazyčný článek (dánsky, německy a anglicky) je věnován kongresu FISAE v Pekingu. Znamý italský sběratel Gian Carlo Torre vydal knihu DI VINO EX LIBRIS a uspořádal výstavu k tomuto tématu. Mezi reprodukovanými exlibris jsou práce F. V. Danihelky a S. Hlinovského. Na obálce knihy je reprodukováno exlibris P. Melana Europa pro D. Fangaresiho.

L'EX-LIBRIS français, N° 248, 2008

Pokračuje soupis exlibris včetně jejich zobrazení, která jsou signována Henry-André (celkem č. 71 až 169 a tři dodatky), jejichž autorem je André Schultz (1857-1932). V nekrologu je vzpomenua významná sběratelka exlibris Germaine Meyer-Noirel (1919-2008). Je připojen soupis exlibris na její jméno včetně jejich zobrazení (č. 13 z roku 1969 vytvořil Emil Kotrba).

EXLIBRIS ABOENSIS, č. 64, 4/2008, Finsko

Finsko získalo v Pekingu uspořádání světového kongresu FISAE v roce 2012. Kongresu v Pekingu je věnován samostatný článek s mnoha reprodukcemi exlibris a fotografií. V Porvoo byla představena exlibris Estonce Illimara Paula. Muzeum barona Prášila v Lotyšsku a exlibris s tímto námětem jsou představena v článku Tauno Piironena. Estonská grafička Vive Tolli se dožila osmdesáti let. Mystická exlibris vytváří Estonka Külliki Järvila. Teija Raakku vytváří typografická exlibris.

EXLIBRIS ABOENSIS, č. 65, 1/2009, Finsko

Exlibris, vytvořená v posledních letech výtvarnicí Hannu Paalasmaa, uvádí článek P. Mansikka-aho. Jsou představena exlibris Zhongyi Yanga, přítele Tibeťanů. Litevské exlibristické společnosti je věnován rozsáhlý článek A. Cepauskase.

NOLYX ANITNEGRA 63, 64, 65/2008

Jedná se o časopis společnosti Xylon Argentina, jejímž ředitelem je Osvaldo Jalil. Kraluje zde černá barva linorytových exlibris a grafik. V časopisech jsou představeni výtvarníci: Raul Loza, Daniel Santoro, Patrick Frank, Guillermo Roux, Marcela Miranda, Ricardo Scilipotti, Sergio Sergi a další. Zaslouhou doc. J. Chalupského je připomenut náš časopis Knižní značka.

LEX LIBRIS ITALIANO, 2/2008

Časopis obsahuje článek J. Chalupského o J. Dajčovi s mnoha reprodukcemi exlibris. Grafička Margherita Bongiovanni je představena v článku, který napsal V. Venditto. E. Pellai píše ve svém článku o vynikajícím dřevorytci, jakým je Valerio Mezzetti. V časopisu jsou reprodukována exlibris K. Vavrové a D. Urbaníka.

The Bookplate Journal, Volume 6, Number 1, 2008

Články v časopisu jsou věnovány téměř výhradně historickým britským exlibris. Knihovna rodů Brownlowes a Custs z Belton Hausu a jejich knižní značky je název článku P. Hoarea s vyobrazením 62 převážně heraldických exlibris. Další článek je věnován rytci Thomasu Oughtibridgeovi (1702-1756) z Hatfieldu.

The Bookplate Journal, Volume 6, Number 2, 2008

Článek J. Blatchlyho je věnován Jakobu Skinneru a Williamu Hibbartovi, jeho žáku, rytcům z poloviny 18. století. Článek je doplněn četnými reprodukcemi jimi vyrytých heraldických knižních značek. Zajímavý je článek Knižní značky a čínský erbovní porcelán od Paula Latchama. Štítky lemované čtvercovými tiskařskými značkami z Cambridge a z Bury St Edmunds jsou obsahem článku J. Blatchlyho. V závěrečných poznámkách je krátký článek o kongresu FISAE v Pekingu.

Ex Bibliotheca. Magazyn Grafików i Kolekcjonerów Ekslibrisów, Nr 2 (19), 2008
Je vzpomenut Stanisław Mrowiński (1928-1997) – poznaňský tvůrce exlibris. Písmenová exlibris z počátku 19. století pojednává R. Bandosz z Varšavy. Zbigniew Osenkowski vytvořil cyklus barevných linorytů s dřevěnými kostely. M. Bieleń referuje o 90. výročí vzniku SSPE a o sjezdu v Chrudimi. V časopisu je reprodukováno exlibris Z. Kubeczky.

Ex libris. Bulletin de Liaison du Cercle Pierre Roberti, N° 4849, 2009

V Polsku byl vydán katalog mistrovských děl evropského exlibris z přelomu 19. a 20. století ze sbírky Univerzitní knihovny ve Vratislavi s reprodukcemi exlibris v původní velikosti. Je vytištěn obsah tohoto časopisu od roku 2000 do současného čísla. Historii, tradici, umění a kultuře Litevců ve vztahu k exlibris je věnován rozsáhlý článek R. Porreca s množstvím reprodukováných exlibris (A. Cepauskas (1929), A. Kmie liauskaus (1932), N. Saltenytė (1946) a další.)

Lgh

VÝSTAVY

Výstavní plán **Galerie HOLLAR** na II. pololetí 2009

Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

1. 7. – 26. 7. Kresby členů SČUG HOLLAR

29. 7. – 23. 8. IVAN URBÁNEK (1933-1994) - Víc než zmizelá Praha

26. 8. – 20. 9. KVĚTA PACOVSKÁ - Hry a řeči

23. 9. – 18. 10. JOSEF SASKA - Grafické práce v hlubotisku

21. 10. – 15. 11. EVA SENDLEROVÁ - Grafika a kresby

18. 11. – 20. 12. XV. festival komorní grafiky

Vernisáž výstavy je vždy první den výstavy, tj. ve středu, v 17 hodin.

Městská galerie U Zlatého slunce

Náměstí Míru 37, 375 01 Týn nad Vltavou

1. 5. – 21. 5. LADISLAV HODNÝ st. – Knižní vazba (k 100. výročí narození)

22. 5. – 11. 6. MICHAELA LESAŘOVÁ- ROUBÍČKOVÁ – Grafika

11. 9. – 8. 10. LADISLAV JANOUCHE, ALEŠ KNOTEK, JOSEF VELČOVSKÝ –
plastiky, obrazy, grafika, fotografie

6. 11. – 3. 12. JAN ANTONÍN PACÁK – malba na porcelán

Galerie na mostě

Heyrovského 1203, Hradec Králové

25. 5. – 20. 6. 28. Žeň českého a slovenského exlibris

Regionální muzeum v Teplicích

Zámecké náměstí 517/14, 415 01 Teplice

14. 6. – 6. 9. Příběhy kněhoznaček Josefa Váchala

Museum Schloss Moyland

Am Schloss 4, D-47551 Bedburg-Hau

8. 3. – 14. 6. Die Welt im Kleinformat. Klein- und Gebrauchsgrafik aus der Blütezeit des Exlibris. (Malá a užitá grafika z doby rozkvětu exlibris).

V pondělí **20. 4. 2009** se koná v 17 hodin v Galerii Hollar, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1 v rámci výstavy **Jiřího Boudy** beseda s autorem, kterou uvede **dr. Karel Žižkovský**. Všichni jste srdečně zváni.

Aleš Nevečeřal

4. výměnný den a aukce v Pardubicích

se koná v sobotu 16. května 2009 od 9 do 15 hodin v jídelně společnosti Vodovody a kanalizace Pardubice, Teplého 2014, Pardubice.

Auto doporučujeme zaparkovat na parkovišti Penny-market, které je asi 30 m od budovy Vodovody a kanalizace.

Místní doprava:

Zastávka autobusu č. 10 (napříč naproti vlakovému nádraží před Hypernovou) směr Nemošice, odjezd 8:20, vystoupit druhou zastávku Dopravní podnik, dále asi 300 m rovně ve směru jízdy k budově VaK Pardubice.

Nebo zastávka trolejbusu č. 2 (před vlakovým nádražím) směr Pardubičky, odjezd 8:16, pak 8:36, přestup na třetí zastávce Třída Míru do protisměru na trolejbus č. 5 směr Dukla, odjezd 8:22, pak 8:42, vystoupit čtvrtou zastávku Teplého přímo před budovou VaK.

Jízdenky za 13 Kč lze koupit na nádraží v trafice či v automatu – je nepřestupná! Jízdenky lze zakoupit i u řidiče, ale za 20 Kč!

Každý obdrží v rámci účastnického poplatku grafický list Martina Manojlína.

Srdečně zvou pardubičtí sběratelé.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 1/2009

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 19, 312 00 Plzeň 12, langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční rada: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Mgr. Martin Manojlín. Jazyková korektura: René Keller.

Administrace: Karel Urban, Na Vyhlídce 291, 252 06 Davle.

Název časopisu a logo na poslední straně: akademický malíř Miroslav Houra.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645,
111 21 Praha 1, číslo účtu: 87951/0300.

SWIFT (BIC): CEKOCZPP. IBAN: CZ28 0300 0000 0000 0008 7951.

ISSN 1211- 3840. Číslo registrace MK ČR E 11475.

Počítačová sazba, grafická úprava a zlom: Ing. Jiří Langhammer.

Tisk: Miroslav Kratochvíl, Radnice č. p. 398. Náklad 550 výtisků.

Rozesílá Postservis Praha.

Webové stránky: www.natur.cuni.cz/el a www.exlibrisweb.cz/casopis.htm

Toto číslo vyšlo 31. 3. 2009. Redakční uzávěrka příštího vydání je 31. 5. 2009.